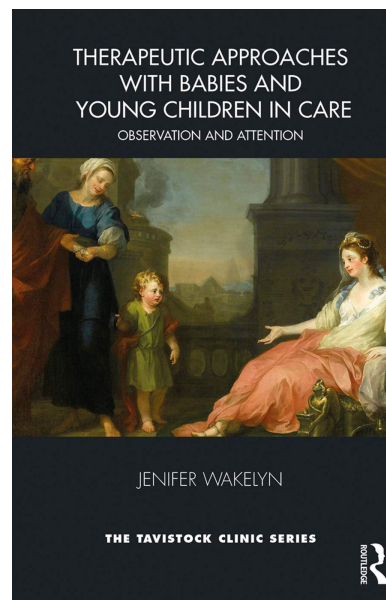

**Bokrecension
Bokanmeldelse**

Anne Okstad
Oslo

Therapeutic Approaches with Babies and Young Children in Care Observation and Attention

Jenifer Wakelyn, The Tavistock Clinic series, Routledge 2020

Forfatteren av boken tar utgangspunkt i psykoanalytisk teori og metode i arbeidet med fosterhjemsplasserte barn, deres fosterforeldre og barnevernet. Spedbarnsobservasjonsmetoden ble utarbeidet av Esther Bick i 1948 som del av psykoterapiutdanningen på Tavistock i London, anvendes i dette utfordrende kliniske arbeidet.

Spedbarnsobservasjon som beskrives mer inngående i boken, innebærer å observere et barn i en vanlig familie fra fødsel til 2 år. Observatøren skal ikke gi råd eller veiledning men være tilstede som en beskjeden gjest. Observasjonen skrives ned i etterkant og legges fram i en gruppe ledet av terapeuter med erfaring med metoden.

I spedbarnsobservasjon lærer observatøren å ta inn sterke følelser uten og handle, og om samspill og utvikling i de første leveårene.

I boken presenteres utviklingen av den terapeutiske bruken av metoden. Det vises til at metoden er benyttet i behandling av utviklingsforstyrrelser/autisme (Rhode, Hourzel), i nyfødtafdeling (Negri), ved sykehusinnleggelse og i behandling av sped- og småbarnsfamilier. Disse erfaringene danner bakgrunnen for forskningsprosjektet som er bokas hovedfokus der hensikten er utvikling av en metode for å arbeide i fosterhjem i samarbeid med barneverntjenesten.

Et større kapittel omhandler psykoanalytisk teori og begreper som danner bakgrunnen for forståelsen av tidlig utvikling. I dette kapittelet henvises også til forskning på effekten av fosterhjemsplasing og kontakt med biologisk familie under fosterhjemsplasing.

De viktigste kapitlene i boka omhandler et forskningsprosjekt hvor forfatteren arbeider med et fosterbarn og fostermor i samarbeid med barneverntjenesten.

I forskningsprosjektet og i anvendelse av metoden i flere saker kombineres oppmerksomhet og tilstedeværelse med støtte og veiledning til fostermødre og barneverntjenesten.

I selve forskningsprosjektet følger forfatteren en baby som plasseres i fosterhjem.

Utgangspunktet var at babyens mor ga fra seg omsorgen ved fødsel, og det plasseres i fosterhjem ved 2 måneders alder. Underveis i fosterhjemsplasingen blir det bestemt at babyen skal adopteres bort til en annen familie.

I forskningsprosjektet beskrives arbeidet med å ta inn denne forlatte babyen, noe som gjør et sterkt inntrykk på både fostermor og terapeuten ved de første møtene. Utviklingen i kontakten mellom fostermor og babyen og babyens utvikling beskrives og analyseres. Dette skjer parallelt med at terapeuten arbeider med sine opplevelser i veiledning, gir veiledning til og samarbeider med barneverntjenesten.

Det gjør sterkt inntrykk å se hvordan babyen utvikler seg i denne konteksten. Ved fostermors og forsterfamiliens hjelp ser vi at den utvikler seg til å ta inn følelser og leke med andre barn. Beskrivelsen er et lærestykke i hvordan det er å være fostermor som skal knytte seg til, forstå og containe babyen, samtidig som hun må arbeide med at den etterhvert skal adopteres av en annen familie.

I forskningsprosjektet var det planlagt at terapeuten skulle følge opp med veiledning av adoptivfamilien. Denne planen lar seg ikke gjennomføre, men terapeuten sørger for at adoptivmor følger barnet til adoptivfamilien, og det opprettes kontakt mellom fostermor og adoptivmor som fortsetter å følge barnet videre. Det skapes sammenheng i livet for barnet, noe som også er et mål med metoden.

Boken inneholder også et eget kapittel hvor forfatteren analyserer utviklingen av arbeidet ved hjelp av følelsesmessig definerte kategorier. Vi ser

hvordan følelsene hos fostermor og terapeut svinger i de ulike fasene i fosterhjemsplasingen.

Forfatteren beskriver også anvendelse av metoden i to andre svært krevende saker. En sak dreier seg om et fosterbarn hvor begge foreldrene etterhvert dør og hvor det parallelt med arbeidet med fostermor, arbeides med adopsjon til besteforeldre i et annet land. I det andre kasus som presenteres, arbeides det med et litt større barn med mistanke om utviklingsforstyrrelse, men hvor arbeid med og utviklingen av leken blir sentral mot en normalutvikling.

Metoden krever et inngående terapeutisk arbeid og veiledning av terapeuten.

Den forutsetter nært samarbeid med og veiledning av, barneverntjenesten. utfordringer som ligger i ulik forståelse av psykoanalytisk orientert teori og forskning og i barneverntjenesten beskrives, samtidig som det arbeides inngående med samarbeidet, noe som etterhvert fører til endret forståelse og etterspørsel etter opplæring i spedbarnsobservasjonsmetoden i barneverntjenesten.

Boken inneholder beskrivelse av metoden *Watch me play*, som også hviler på anvendelse av spedbarnsobservasjon. I denne metoden tilrettelegges det for aldersadekvat og utviklende lek i situasjoner med tilstedeværende observasjon og oppmerksomhet. Metoden anbefaler å sette av tid en eller flere ganger i uka. Skape en rolig atmosfære, skru av tv, radio og telefon. Behandlingen omfatter også valg av leketøy, og foregår i hjemmet med veiledning fra 1. eller 2. linjen. Veiledning av terapeuten er også sentral i denne behandlingen.

Det gjør sterkt inntrykk å lese om arbeidet i denne boken og de utviklende resultater som beskrives. Det finnes i dag mange manualbaserte metoder i sped- og småbarnsfeltet.

Metodene som er beskrevet her, hviler som nevnt innledningsvis på psykoanalytisk teori og metode, og erfaring fra klinisk praksis. Denne boken går min beste anbefaling i forhold til tidlig intervensjon og samarbeid rundt de mest sårbare barna.

Anne Okstad
Redaksjonen Oslo

annemokstad@yahoo.no